
Vomeronasale - et gjenoppldaget sanseorgan

ARTIKKEL

TROTIER D

DØVING KB

ELOIT C

Sammendrag

Vomeronasale eller Jacobsons organ er et sanseorgan for kjemiske substanser. Det er plassert i neseskilleveggen, og har betydning for atferd og hormonstatus hos mange virveldyr. Hos pattedyr er det vist at stimulering av vomeronasaleutløser seksuell atferd hos begge kjønn. Fjernes vomeronasale hos hunnrotter, forsvinner mødrenes omsorg for ungene, og de produserer ikke lenger ultralydssignaler som forteller om østrus og paringslyst. Organet påvirker det endokrine systemet, og kan akselerere kjønnsmodningen, indusere abort, hemme østrus og fremme produksjon av feromoner. Sansecellene i organet har spesielle fysiologiske egenskaper. Det var lenge antatt at vomeronasale hos mennesket bare finnes i fosterlivet. Historien bak denne feilaktige oppfatningen blir beskrevet. Undersøkelser publisert etter 1991 kaster lys over organets anatomi og funksjon hos mennesket. Vomeronasale stimuleres bl.a. av steroider som utskilles via huden.

Publisert: 10. januar 1996. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.